

IN DEZE NIEUWSBRIEF

VAKBONDSNIEUWS EUROPA

Een viertal thematische Europadebatten: kom en praat mee!

1

NIEUWS UIT BRUSSEL

Na de crisis zijn de lonen lager of gestagneerd in een derde van de lidstaten. Maatregelen voor een “fair wage for workers” daarom hard nodig

3

Een nieuw belastingstelsel voor (digitale) multinationals - wat is dat en wat vinden vakbonden ervan?

3

OESO rapport: winstbelasting tarieven blijven dalen

5

De natiestaat: vloek én zegen - Een column van Martin Siecker

7

AGENDA

8

VAKBONDSNIEUWS EUROPA

Een viertal thematische Europadebatten: kom en praat mee!

De FNV gaat in gesprek met leden, bestuurders en beleidsmedewerkers om haar visie op Europa te actualiseren. We organiseren dit voorjaar een viertal thematische Europadebatten, bij elk debat zal ook een Europarlementariër aanwezig zijn. Het eerste debat vindt plaats op donderdagavond 27 februari met als thema een Nieuw Europees Sociaal contract? Welke afspraken hebben we nodig om Europa socialer te maken? Sprekers zijn [Agnes Jongerius](#), Europarlementariër PvdA en [Dr. Mendeltje van Keulen](#) (professor) ‘changing role of Europe’ Haagse Hogeschool. De avond begint om 18.00 tot 21.00 in het Facet.

Andere debatten zijn op

30 april over European Green Deal en de gevolgen voor werknemers met [Bas Eickhout](#) (Europarlementariër Groen Links) en [Thomas Verheye](#) (ambtenaar DG Clima Europese Commissie);

7 mei digitalisering en platformisering met [Klara Boonstra](#) (directeur Wiardi Beckman Stichting)

28 mei het Europees Semester met [Jeroen Lenaers](#) (Europarlementariër CDA) en [Hans Naudts](#), Semester official van de Europese Commissie in Nederland.

Let op: Reiskosten worden niet vergoed.

Opgeven voor één of meerdere debatavonden kan bij Lucia.Lapar@fnv.nl

Daarnaast denkt en leest er een kleine groep mensen mee met de [actualisatie van de FNV Europavisie uit 2014](#). Graag nodigen we ook leden en bestuurders uit sectoren uit om hier een steentje aan bij te dragen. Opgeven kan bij Lucia.Lapar@fnv.nl

NIEUWS UIT BRUSSEL

Werkprogramma Europese Commissie voor 2020

Vorige week presenteerde de Europese Commissie een nieuw [werkprogramma](#) voor 2020. Het document geeft een overzicht van maatregelen om de politieke beleidslijnen van voorzitter Von der Leyen uit te voeren. De 6 ambities:

- Een Europese Green Deal;
- Een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk;
- Een economie die werkt voor de mensen;
- Een sterker Europa in de wereld;
- Bevordering van onze Europese levenswijze;
- Een nieuwe impuls voor Europese democratie.

worden omgezet naar concrete initiatieven. De 43 beleidsmaatregelen staan beschreven in [annex 1](#). De belangrijkste voor ons vakbondswerk noemen we hieronder:

1ste kwartaal 2020: Fair minimum wage, sustainable Europe investment plan, just transition fund, European Gender Equality Strategy, updated skills agenda, Industrial strategy, SMEs strategy.

2de kwartaal 2020: Versterkte jeugdggarantie, geüpdatet digital education action plan

3de kwartaal 2020: Platform work summit, European Education Area.

4de kwartaal 2020: Europees herverzekeringswerkloosheidssysteem, groen boek over ageing, digital services act.

De Europese Commissie heeft ook gekeken naar voorstellen waarover de Raad en het Europees Parlement nog geen overeenstemming hebben bereikt. De Commissie stelt 34 van die voorstellen in te trekken, het Parlement en de Raad zullen geraadpleegd worden. In [bijlage 4](#) staan de teruggetrokken voorstellen. In [bijlage 3](#) staat de lijst van voorstellen die nog 'hangende' zijn. De Commissie gaat door met het Better Regulation programma, zie [bijlage 2](#). De Commissie denkt door principes "een erbij, een eraf" te kunnen zorgen voor minder administratieve lasten. De Commissie zal ook gebruik maken van een 'fit-for-future-platform'.

Na de crisis zijn de lonen lager of gestagneerd in een derde van de lidstaten. Maatregelen voor een "fair wage for workers" daarom hard nodig

Het Europees Vakbondsinstituut, het ETUI, publiceert sinds 2001 jaarlijks een analyse van de economische groei, de veranderingen in de arbeidsmarkt, de loonontwikkelingen en de werknemersparticipatie. Het [Benchmarking Working Europe onderzoek 2019](#) roept op tot actie om investeringen te stimuleren, evenals hervormingen van fiscale regels om beleid een actievere rol te laten spelen bij het stabiliseren van economieën en het verzekeren van duurzame groei. In de eerste plaats moeten ongelijkheid en onveiligheid worden aangepakt door de deregulering om te keren en collectieve onderhandelingen nieuw leven in te blazen.

Benchmarking Working Europe 2019 gaat ook in op het fenomeen van groei met achterblijvende loonontwikkeling ('wageless' growth). De gematigde loongroei van de afgelopen vijf jaar treft met name: Ierland, het VK, Portugal, Nederland, Cyprus en Kroatië.

Recent heeft het ETUI ook nieuwe cijfers gepubliceerd waaruit blijkt dat de lonen van werknemers in 6 EU lidstaten gemiddeld lager zijn dan tien jaar geleden. In nog eens 3 EU-landen zijn de lonen het afgelopen decennium bijna bevroren. De gemiddelde loonpakketten, gecorrigeerd voor inflatie (en inclusief sociale zekerheidsbijdragen en loonuitkeringen), daalden in de periode 2010-19 met:

- 15% in Griekenland
- 7% in Cyprus
- 5% in Kroatië
- 4% in Spanje
- 4% in Portugal
- 2% in Italië

In drie lidstaten zijn de gemiddelde loonpakketten vrijwel vastgelopen met nauwelijks een toename in het laatste decennium (in reële termen, gecorrigeerd voor inflatie):

- Finland (0,1%)
- België (1,5%)
- Nederland (1,5%)

[Esther Lynch, Deputy General Secretary van het EVV benadrukte](#) dat werkende mensen slechter af zijn dan vóór de crisis en dat de EU echt meer moet doen om ervoor te zorgen dat de lonen in de lidstaten stijgen: *“EU leaders like to talk up the so-called recovery but the crisis is not over for millions of working people in many EU countries. The EU must do much more to promote increases in wages and in minimum wages, and to support stronger collective bargaining in almost all EU member states.”*

Dit persbericht van het EVV komt niet uit de lucht vallen. Op 14 januari startte de Europese Commissie de zogenoemde eerste fase consultatie van de Europese sociale partners over “Fair Minimum Wages in the EU”. Deze consultatie van de EU sociale partners is een [\(verdragsrechtelijke\) verplichting](#) die uit 2 fasen bestaat.

Eerst moet de Commissie de EU sociale partners raadplegen over de mogelijke richting van de communautaire actie; na deze eerste fase dient de Commissie, als zij vindt dat EU optreden wenselijk is, de sociale partners te raadplegen over de inhoud daarvan.

In de eerste fase van de consultatie vraagt de Commissie sociale partners dus wat zij vinden van een algemeen idee, dit is nog niet specifiek (wel wordt een beeld geschetst van de algemene lijn van het idee van de Commissie).

[Uit het consultatiedocument](#) blijkt dat de Commissie vooralsnog meer denkt aan een wetsvoorstel voor meer transparantie in nationale stelsels van minimumloonvorming. Omdat het slechts een eerste algemene uitvraag betreft, stelt de Commissie de EU sociale partners 3 vragen:

1. Vindt u dat de Commissie de kwesties en de mogelijke gebieden voor EU-optreden correct en voldoende heeft geïdentificeerd?
2. Vindt u dat EU-optreden nodig is om de geïdentificeerde problemen aan te pakken? Zo ja, wat zou de reikwijdte van die actie moeten zijn?
3. Zou u overwegen een dialoog op grond van artikel 155 VWEU aan te gaan over een van de in deze consultatie genoemde kwesties?

Op dit moment zijn FNV sectoren en aangesloten bonden samen met de zusterorganisaties en de ETUF's in het EVV bezig met het vakbondsinterne debat over de beantwoording van deze eerste vragen van de Commissie. Werkgevers doen dat ook binnen hun Europese koepels. Hier staan 6 weken voor. Na deze 6 weken (dus vanaf 24 februari) oordeelt de Commissie of en op welke wijze zij maatregelen wil voorstellen voor Fair minimum wages in the EU.

De nieuwe cijfers van het ETUI tonen aan hoe nodig het is dat er maatregelen komen om ervoor te zorgen dat ook werkenden kunnen profiteren van de economische groei!

Een nieuw belastingstelsel voor (digitale) multinationals - wat is dat en wat vinden vakbonden ervan?

Illustratie: Sebastien Thibault, bron: The Guardian, 8.11.2017

Op de [Ecofin meeting van 21 januari](#) hebben de EU Ministers van Financiën (Raad Economische en Financiële Zaken) van gedachten gewisseld over fiscale uitdagingen als gevolg van digitalisering. Het is de eerste keer dat de EU-ministers van Financiën bijeenkomen onder het Kroatische voorzitterschap van de Raad, waarbij het voorzitterschap zijn werkprogramma uiteenzet.

Dit keer ging het onder andere over de OESO voorstellen over de [‘uniforme aanpak’ voor globale winstverdeling](#), dat wil zeggen een nieuwe manier om heffingsrechten over globale winsten tussen staten te verdelen (pijler 1), en afspraken over een [wereldwijd effectief minimumtarief om erosie van de belastinggrondslag te voorkomen](#), en zo prikkels voor winstverschuiving weg te nemen (pijler 2). Met deze zogenaamde BEPS 2.0 (*Base Erosion and Profit Shifting*) voorstellen wil de OESO op 29 en 30 januari 2020 overeenstemming bereiken over een wereldwijde oplossing van een falend internationaal belastingstelsel.

De EU neemt als blok deel aan deze onderhandelingen, maar niet alle lidstaten hebben bepaald dezelfde positie in de onderhandelingen. De voorgestelde hervormingen zullen immers voor elk lidstaat andere fiscale gevolgen hebben, afhankelijk van de voorgestelde criteria voor winsttoerekening.

Ook de Vaste Commissie voor Financiën van de Tweede Kamer heeft recentelijk de relevante brieven van de staatsecretaris hierover behandeld (Pijler 1: [Naar een nieuw internationaal stelsel voor belastingheffing in een digitaliserende economie](#), Pijler 2: [Naar internationale afspraken om een minimumniveau van winstbelasting te waarborgen](#)).

Anders dan vaak gesteld wordt gaan de voorstellen niet alleen over de digitale economie, maar de gehele economie, waarbij digitalisering weliswaar een aanleiding is voor de hervormingen. Vakbonden en Ngo's zijn tegen zogenaamde *carve-outs* die in de huidige voorstellen uitzondering voor de nieuwe regels creëren, zoals een beperking daarvan naar digitale bedrijven, ook omdat dat onuitvoerbaar zou zijn aangezien grote bedrijven uit verschillende sectoren bestaan en nooit volledig digitaal zijn.

Een verouderd systeem

Het huidige systeem is op een verouderd idee van bedrijfsvoering gebaseerd, opgezet in een tijd waarin handelsrelaties vooral bilateraal waren. Tegenwoordig opereren bedrijven met complexe ketens en in veel landen. Met de globale digitale economie moeten er ook nieuwe regels voor heffingsrechten van landen over de winst zulke bedrijven komen. Een systeem gebaseerd op meer dan 3,000 bilaterale belastingverdragen waar winst door onderlinge handel en de gehandhaafde rekenprijzen tussen dochterbedrijven gealloceerd wordt biedt veel mogelijkheden voor het opzetten van artificiële bedrijfsstructuren. Door handel binnen een bedrijvengroep wordt de winst kunstmatig naar dochters in laag-belastinglanden verschoven. En er is geen marktprijs meer vast te stellen voor veel producten in de digitale economie, omdat deze bij bedrijven als Google, Amazon, Facebook of Uber uniek voor het bedrijf zijn en bijna geen concurrentie bestaat.

De Raad Ecofin bevestigde dat een internationale oplossing voor digitale belastingheffing de beste manier was om vooruitgang te boeken, aangezien versnippering en unilaterale maatregelen zouden worden voorkomen. Of de ministers tot een gezamenlijke EU positie zullen komen valt af te wachten aangezien de tegenstrijdige economische belangen. Het Kroatische voorzitterschap heeft zich wel gecommitteerd aan een 'actieve en positieve inzet in de OESO onderhandelingen' en het organiseren van technische besprekingen 'om de onderhandelingen in de OESO zoveel mogelijk voor te bereiden en de zorgen van de lidstaten weg te nemen', aldus Zdravko Marić, de Kroatische Minister van Financiën. Wat echter ook algemeen bekend is, is dat als de OESO niet snel levert, EU lidstaten unaniem wetgeving in zullen voeren. Om tegenstrijdige regels te voorkomen zal de Commissie dan ook nieuwe wetgeving op dit gebied formuleren. In 2020 is het belasting motto: wie het eerst komt, wie het eerst maalt.

Vakbonden volgen BEPS 2.0 voorstellen kritisch - praat mee op belastingconferentie 3 april

De OESO voorstellen zijn te verwelkomen in zover zij een nieuw internationaal allocatiesysteem voor winsten als reële mogelijkheid bespreken. Samen met de internationale vakbeweging is de FNV voorstander van een unitaire belastingheffing op basis van een geconsolideerde heffingsgrondslag, ook op EU niveau. In de EU liggen voorstellen voor zo'n Common Consolidated Corporate Tax Base, oftewel CCCTB, al decennia op tafel en komen niet verder door verzet van enkele lidstaten. Unitary taxation houdt in dat landen economische criteria afspreken op basis welke de winst van bedrijven naar landen gealloceerd en daar belast wordt. In kort, wie welk deel van de koek krijgt. Met de opkomst van grote multinationals en van de digitale economie moeten er nieuwe criteria voor de verdeling van heffingsrechten komen, en betekent dit ook tot een bepaalde hoogte het opgeven van fiscale soevereiniteit naar EU niveau alsook in internationale verdragen. Dat is echter geen reden om tegen internationale regels te zijn. Ons huidig systeem is namelijk al gebaseerd op belastingverdragen, die fiscale soevereiniteit beperken door afspraken over heffingsregels te maken. Deze zijn gebaseerd op Modelverdragen die internationaal afgesproken worden. Als de nieuwe regels goed in elkaar zitten worden in totaal meer belastinginkomsten en opwaartse convergentie gegenereerd, en een einde gemaakt aan de 'race naar de bodem', die in de praktijk weinig soevereiniteit overlaat.

NO TO TAX HAVENS

Echter zet de vakbeweging ook grote kanttekenen bij de OESO voorstellen die de FNV met de Tweede Kamer gedeeld heeft: als een geconsolideerde grondslag (op internationaal of EU niveau) wordt voorgesteld, moeten ook economische criteria voor een sleutel voor winsttoerekening naar landen geformuleerd worden (unitary taxation) en moet een einde komen van het 'arm's-length' beginsel als basis voor winsttoerekening (transfer pricing). Een halfslachtige hervorming die verschillende berekenmethodes toelaat vergroot de complexiteit, terwijl belastingontwijking mogelijk blijft.

Belangrijk is ook dat samen met een gemeenschappelijk heffingsgrondslag een EU effectief minimumtarief vastgesteld moet worden tot welke lidstaten bij kunnen heffen, om winstverschuiving naar lage belastingjurisdicties ineffectief te maken. Echter moet dit effectieve minimumtarief niet onder het EU gemiddelde liggen om effectief regimeshopping ook binnen de EU aan te pakken.

Kortom, er is grote hervorming nodig om het internationale belastingstelsel toe te passen op de huidige economie en voor een eerlijkere verdeling van belasting tussen kapitaal en arbeid wereldwijd. Hoe precies dat gebeurt is in het belang van elke werknemer. Om de kennis van dit proces binnen Nederland en onder werknemers te vergroten gaat FNV daarom deze voorstellen bespreken in een unieke samenwerking tussen Tax Justice NL, de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, VNO-NCW, FNV en het Ministerie van Financiën.

Zij organiseren op 3 april een conferentie waarbij het BEPS 2.0 project van alle kanten zal worden belicht. De bijeenkomst is bedoeld voor alle geïnteresseerden en stakeholders in het (internationale) fiscale debat. Meer over de sprekers en het programma vinden jullie in de nieuwsbrief van maart.

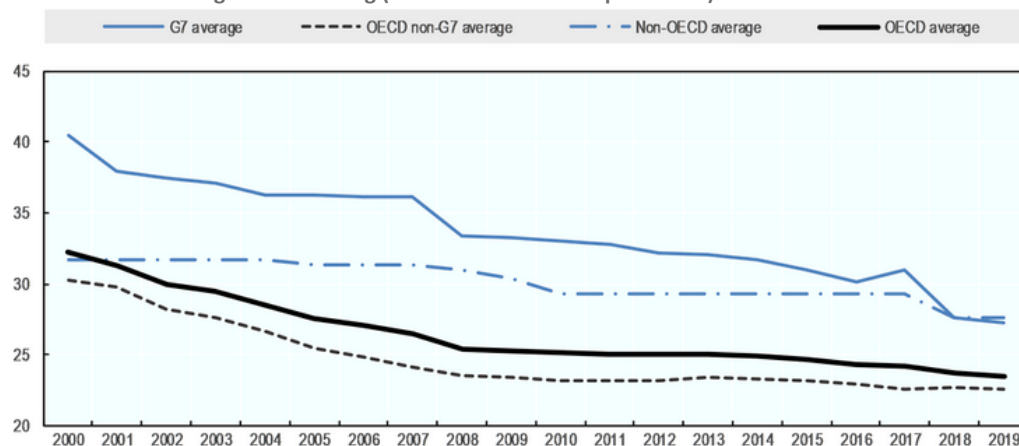
Voor een bespreking van onder andere BEPS 2.0 vanuit een Nederlandse invalshoek zie ook het recente ESB boek, met een reeks artikelen:

[‘Ontwerp voor een beter belastingstelsel’](#)

OESEO rapport: winstbelasting tarieven blijven dalen

Het 2019 [OESEO rapport over belasting hervormingen in OECD landen](#) wordt opgemerkt dat ‘G7 landen de sterkste gemiddelde CIT-tariefverlagingen ervaren tussen 2000 en 2019, van ongeveer 13,2 procentpunten.’

Grafiek: Ontwikkeling winstbelasting (statutaire tarieven in procenten)

Note: The non-OECD average refers to the average of the three non-OECD countries covered in this publication: Argentina, Indonesia and South Africa.

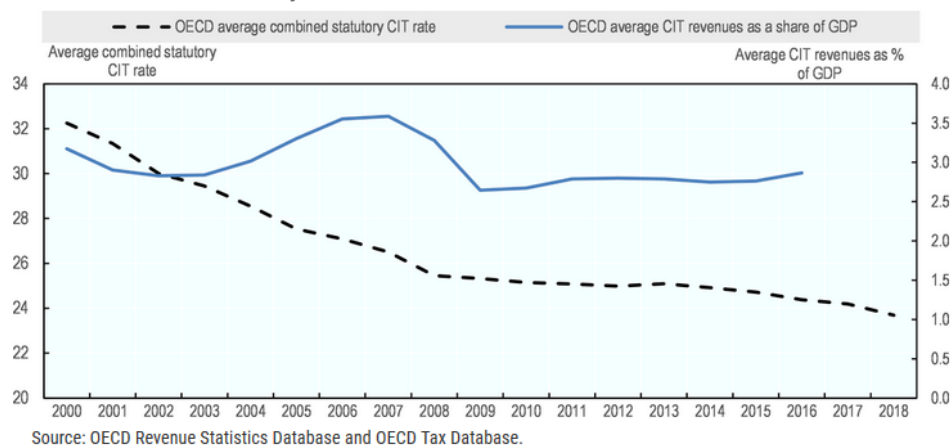
Source: OECD Tax Database and OECD Annual Tax Policy Reform Questionnaire.

Grafiek: Nederland verlaagt in 2019 belastingplan het VPB-tarief naar 15%

	2018	2019	2020	2021
Taxable income up to EUR 200 000	20%	19%	16.5%	15%
Taxable income above EUR 200 000	25%	25%	22.55%	20.50%

Het moet echter ook gezegd worden dat *gemiddeld* - dus niet in alle landen - de inkomsten uit vennootschapsbelasting (VPB) weinig zijn beïnvloed door de geleidelijke daling van de VPB-tarieven (zie grafiek onderaan). OESO denkt dat er verschillende verklaringen zijn voor het schijnbare paradox tussen dalende VPB-tarieven en relatief stabiele VPB-opbrengsten, waaronder de stijging van de bedrijfswinsten, de verbreding van de grondslag, de nieuwe oprichting van bedrijven en de daling van de financieringskosten als gevolg van lage rentetarieven. Door de grote financialisering van de economie moeten vraagtekens gezet worden bij de economisch en sociale toegevoegde waarde van deze groei.

Grafiek: Evolutie van wettelijke VPB-tarieven en VPB-inkomsten sinds 2000

Tegelijkertijd is ongelijkheid in bezit gegroeid als gevolg van dalenden VPB tarieven en de verschuiving van belasting van kapitaal naar arbeid. Een eerlijk statutair tarief, gecombineerd met een effectieve nonimuntarief en maatregelen tegen winstverschuiving zijn daarom hard nodig.

Grafiek: evolutie van wereldwijde ongelijkheid in rijkdom (Gabriel Zucman, 2019)

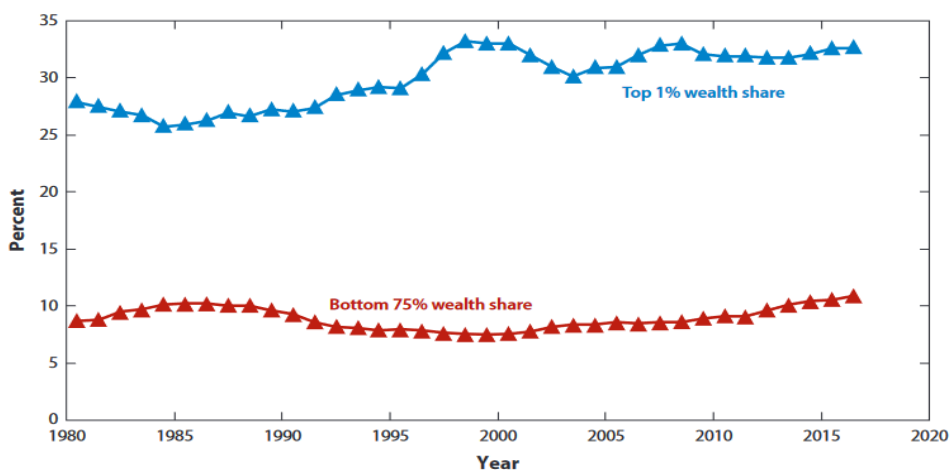

Figure 6

The world distribution of wealth (in China plus Europe plus the United States). This figure shows the evolution of global wealth inequality, proxied by wealth inequality in China plus Europe plus the United States. The wealth threshold for an individual to be part of the top 1% richest in China plus Europe plus the United States is 1,125,000 euros. Figure constructed using data from the World Inequality Database

De natiestaat: vloek én zegen

Een column van Martin Siecker

De kogel is door de kerk: het Verenigd Koninkrijk is 31 januari van dit jaar uit de Europese Unie gestapt, opnieuw op weg om weer een onafhankelijke natiestaat te worden. Hoewel, het VK is een samenwerkingsverband van staten: Engeland, Schotland, Wales en Noord-Ierland. Een soort van EU in het klein, zeg maar. De Britten zijn de enigen die vertrekken, in de rest van de lidstaten is de steun voor de EU groot en groeiend. Volgens de laatste peilingen die in Nederland zijn gedaan in oktober 2018 wil 80 % van de Nederlanders lid blijven.

Maar wat is nou die "natiestaat" waar iedereen de mond vol van heeft? In de Nederlandse encyclopedie staat bijvoorbeeld: "staat waarvan de inwoners zich tot hetzelfde volk rekenen. Voorbeeld: 'Alleen eilandnaties, zoals IJsland, lijken op een natiestaat aangezien daar maar een bevolkingsgroep aanwezig is.' Daar denken ze in Schotland, Wales en Noord-Ierland heel anders over dan in Engeland zelf, ook al zijn ze eeuwen geleden al dan niet vrijwillig tot het VK toegetreden. Maar dat terzijde.

De reactie van de Britse regering op het plan van Schotland per referendum los te komen van het VK en terug te keren in de EU roept vragen op over de democratische gezindheid van de regering Johnson. Het VK claimde het recht de EU te verlaten op basis van een referendum dat met 3% verschil werd gewonnen. Schotland stemde de laatste verkiezing in meerderheid voor de EU: de Tories gingen van 13 naar 6 zetels, de Schotse Nationalisten van 35 naar 48. Toch is het referendum over het recht het VK te verlaten de Schotten zonder uitleg geweigerd.

Terug naar de natiestaat, een begrip dat is samengesteld uit 2 woorden: natie en staat. Met natie wordt een volk bedoeld dat zich cultureel verbonden acht, het gebied waar dat volk zich heeft gevestigd is gedefinieerd als staat. Staten hebben grenzen maar die zijn nogal vloeibaar. Rond 1500 telde Europa nog zo'n 500 koninkrijkes. Door expansiedrift, oorlog en de komst van de democratie waardoor (delen van) koninkrijken werden getransfereerd tot republieken is dat aantal rond 1900 teruggebracht tot 20 staten.

Dus een natiestaat is een gebied dat als het soevereine territorium geldt van één dominante bevolkingsgroep. Tegelijkertijd is de staat is ook een bestuursmodel waarmee het land wordt bestuurd: niet langer op basis van de almacht van de koning maar op basis van de wil van het volk. Nederland wordt een van die nieuwe onafhankelijke staten als een aantal provincies zich via het Plakkaat van Verlatinghe in 1581 onafhankelijk verklaren van het Koninkrijk Spanje. Nederland is overigens niet de oudste republiek: dat is - al sinds 301 - San Marino.

Het leidende politieke sentiment in natiestaten is doorgaans het nationalisme, een stroming die aanvankelijk zorgt voor meer democratisch bestuur. De geschiedenis heeft ons geleerd dat het nationalisme ook gruwelijk kan ontsporen omdat nationalistische opvattingen hebben over nut en noodzaak van de Trias Politica, de scheiding van de wetgevende-, uitvoerende- en rechterlijke macht. Als je hecht aan rechten die in de EU gewoon zijn kan je niet zonder die scheiding der machten - en onder nationalistische is die notie niet vanzelfsprekend.

Nationalisme gaat ook altijd hand in hand met sterke mannen. In Polen, Hongarije en Tsjechië zitten machthebbers die al geruime tijd bezig zijn de rechtsstaat te ontmantelen, de democratie te ondermijnen en ingezetenen fundamentele mensenrechten te ontfemen. In Italië, Duitsland en Frankrijk staan politici in de startblokken met de bedoeling diezelfde agenda uit te voeren als (zodra?) ze gekozen zijn. En dan hebben we het niet eens over landen buiten Europa waar diezelfde waarden onder druk staan zoals in Rusland, China, Turkije en de Verenigde Staten. Corruptie en nepotisme komt veel voor in landen met een nationalistische regering omdat de machthebbers niet alleen de eigen zakken spekken maar via het voor-wat-hoort-wat principe ook die van familieleden, politici en bevriende ondernemers die hen steunen. Dat is een reden om niet uit de EU te treden: zij staan weliswaar niet achter de waarden die de EU uitdraagt maar zij staan wel vooraan in de rij voor EU fondsen. Er gaat veel EU geld naar die landen en een substantieel deel daarvan komt op rekeningen terecht die toebehoren aan die achterban. Ik denk wel eens wat er kan gebeuren als wij terug gaan naar de natiestaat en de EU vaarwel zeggen. Wij hebben dan niet alleen met onze bureaus te maken, dankzij de globalisering krijgen wij ook betrekkingen met verre landen waarbij wij er niet op voorhand van aan kunnen dat het vrienden zijn. Daarmee moet ons land dan bilaterale afspraken maken. Met China, Rusland en de Verenigde Staten zal dat niet op gelijke voet gebeuren, wij mogen dan met de pet in de hand bij het kruisje tekenen. Als de EU die afspraken maakt is die gelijkwaardigheid er wel.

'*Demos*' is Grieks voor volk, '*klepto*' voor stelen en '*kratein*' voor regeren. In het Nederlands staat '*democratie*' dus voor volksheerschappij en '*kleptocratie*' voor regering door dieven. Wij hebben in Nederland nog steeds een democratie, die vieren wij in principe één keer in de 4 jaar (en soms iets vaker) met verkiezingen. Binnenkort is het weer zover, tijd om na te gaan denken over wat wij nou precies willen: een democratie of een kleptocratie. De kieswijzer kan helpen om uit te zoeken bij welke (nationalistische) politieke partijen die dreiging reëel is.

AGENDA

Migratie vanuit Afrikaans perspectief - De visie van de vakbeweging

DATUM: Vrijdag 28 februari 2020

LOCATIE: het Centraal Vakbondshuis Utrecht (Hertogswetering 159)

UITGEBREIDE INFORMATIE EN AANMELDEN: [LEES HIER](#)

FNV Europadebatten

LOCATIE: [Alle bijeenkomsten](#) vinden plaats op de donderdagavond van 18.30 - 21.00 in het Centraal Vakbondshuis Utrecht (Hertogswetering 159)

- 27 februari eerste Europadebat over een socialer Europa: kom en praat mee!
Op donderdag 27 februari organiseren we het eerste debat in een reeks van vier over een socialer Europa. Op welke manier kunnen we ervoor zorgen dat sociale en economische doelen gelijkwaardig worden. Wat ontbreekt er nu in Europa? Sprekers zijn Dr. Mendeltje van Keulen, lector (professor) 'Changing role of Europe' Haagse Hogeschool en Agnes Jongerius, Europarlementariër PvdA.
27 februari 18 uur inloop tot 21 uur in het Facet, Hertogswetering 159 Utrecht.
- 30 april European Green Deal en werknemers met Bas Eickhout (Europarlementariër Groen Links) en een ambtenaar van de Europese Commissie.
- 7 mei Digitalisering en platformisering
- 28 mei Europees Semester en de flex aanbeveling voor Nederland met Hans Naudts, European Semester Officer bij de Europese Commissie Vertegenwoordiging in Den Haag en Jeroen Lenaers, Europarlementariër CDA.

Programma (globaal)

- 18.00 - 18.30 Inloop
- 18.30 - 18.35 Opening
- 18.35 - 19.00 inleiding thema door expert
- 19.00 - 19.30 Vragen en debat
- 19.30 - 19.35 Pauze
- 19.35 - 20.00 Rol van het EP en visie uitgenodigde Europarlementariër (CDA, D66, GroenLinks, PvdA)
- 20.00 - 20.30 Vragen en debat
- 20.30 - 20.55 Wat nemen we mee in onze FNV Europavisie?
- 20.55 - 21.00 Afsluiting

Let op: Reiskosten worden niet vergoed.

Kom, leer en discussieer mee! Geef je op bij Lucia Lapar: Lucia.Lapar@fnv.nl